

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням приймальної комісії Національної
академії внутрішніх справ
від 28 березня 2025 року, протокол № 4

Голова приймальної комісії
полковник поліції



Руслан СЕРБИН

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

**для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра за
спеціальністю С4 «Психологія»**

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри
германських мов Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 7 від 19.03.2025)

Розглянуто та ухвалено на засіданні
науково-методичної ради Національної
академії внутрішніх справ (протокол № 3
від 21.03.2025)

Київ – 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Білет з фахового іспиту включатиме два питання. Перше питання білету (перший компонент) стосуватиметься іноземної мови (англійської, німецької або французької). Друге питання білету (другий компонент) стосуватиметься загальної психології та соціальна психології.

ЗМІСТ ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. ІНОЗЕМНА МОВА

Пояснювальна записка

Вступне випробування з іноземної мови (англійська, німецька, французька) до магістратури за професійною спрямованістю має на меті визначення рівня підготовки вступників до магістратури в галузі іноземних мов. Для успішного складання іспиту вступнику треба продемонструвати практичні навички володіння іноземною мовою.

У Програмі визначено мету й завдання вступного випробування з іноземної мови на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра в Національній академії внутрішніх справ. Програма окреслює обсяг знань і вмінь з іноземної мови за програмою підготовки бакалавра.

Програму розроблено на основі навчальних програм з іноземної мови для студентів різних напрямів підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр». Зміст завдань вступного випробування не виходить за межі цих програм.

Мета програми:

- а) визначити єдині вимоги до вступного випробування з іноземної мови для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра;
- б) сконцентрувати увагу вступників на систематизації і повторенні важливих практичних навичок і вмінь володіння іноземною мовою з урахуванням професійної спеціалізації;
- в) перевірити у вступників рівень сформованості професійно-комунікативної іншомовної компетенції на рівні B2+ – C1, у всіх видах мовленнєвої діяльності в процесі оволодіння іноземною мовою на рівні ступеня бакалавра.

Вступники складають іспит із тієї іноземної мови, з якої вони складали державний іспит для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра.

Форма вступних випробувань – усна бесіда, з урахуванням професійної спеціалізації.

Вступне випробування проводиться іноземною мовою з метою перевірки практичних знань і визначення рівня володіння вступниками лексичними, граматичними та комунікативними навичками в обсязі програми з іноземних мов для ЗВО і навичками роботи з текстом професійного характеру. Оцінювання рівня сформованості іншомовної компетенції вступників здійснюється за шкалою і критеріями, які подані у Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти і рекомендовані міністерством освіти і науки України №14/18.2-481 від 02.03.2005). У програмі подається список рекомендованої літератури та перелік питань для підготовки до вступного випробування з англійської, німецької та французької мов.

1. ВИМОГИ ДО ПРАКТИЧНОГО ВОЛОДІННЯ ВСТУПНИКАМИ ВИДАМИ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вступне випробування з іноземної мови (англійська, німецька, французька) для здобуття ступеня вищої освіти магістра передбачає перевірку:

- рівня сформованості у вступників загальної іншомовної комунікативної компетенції за видами мовленнєвої діяльності (говоріння, письмо, аудіювання, читання);
- рівня сформованості професійно орієнтованої комунікативної компетенції (бесіда іноземною мовою);
- рівня сформованості граматичної та лексичної компетенції (використанням відповідних граматичних структур та лексичного мінімуму).

Згідно з вимогами Програми після закінчення вивчення курсу іноземної мови (ІМ) у бакалавраті студент повинен:

- володіти навичками та вміннями усної комунікації й застосовувати їх для спілкування в навчальних, загальнонаукових і професійних цілях;
- розуміти усне монологічне й діалогічне мовлення, що стосується тем загальнонаукового й професійного характеру;
- активно володіти базовою граматиною й основними граматичними явищами, характерними для загальнонаукового й професійного мовлення;
- володіти навичками перекладу як з іноземної мови на рідну, так і з рідної на іноземну в межах суспільно-політичної, країнознавчої та фахової тематики;
- знати базову, загальнонаукову лексику, а також термінологію в галузі вузької спеціалізації;
- уміти користуватися словником у ході читання професійно орієнтованої літератури;
- вилучати, інтерпретувати здобуту інформацію із оригінальних суспільно-політичних та фахових текстів і репрезентувати їх у відповідній формі (реферат, анотація, переказ, доповідь, есе та ін. в усній та письмовій формі) як рідною, так і іноземною мовами;
- брати участь у дискусії на теми, пов'язані зі спеціальністю; формулювати запитання й відповідати на них;
- володіти основними прийомами адекватного перекладу професійно орієнтованої літератури.

А це означає, що на вступному випробуванні з ІМ кандидат повинен продемонструвати високий рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції, необхідної йому в професійній діяльності.

Вступник має продемонструвати володіння такими іншомовними компетенціями:

Письмо

Письмо сприяє формуванню вмінь говоріння і читання та має на меті уміння викладати свої думки (висловлюватись) у письмовій формі за схемою або ситуацією.

Вступник повинен уміти:

- скласти план відповіді за запропонованою темою;
- викласти в письмовій формі ключові слова та основні тези доповіді.

Обсяг написаного може бути різним.

Фонетика

Англійський алфавіт. Міжнародний фонетичний алфавіт. Приголосні: вимова приголосних. Голосні: вимова голосних. Правила читання буквосполучень. Наголос: словесний наголос, наголос у фразах, логічний наголос. Ритм. Інтонаційні особливості англійського речення. Вимова смислових груп.

Лексика

Вступники повинні вільно володіти лексикою в межах побутових тем, а також тем, пов'язаних зі сферою професійної діяльності студента (2 500 одиниць); уміти варіювати формулювання, щоб уникнути частих повторів. До словникового запасу включаються також фразеологізми, найбільш вживані синоніми й антоніми іноземної мови, умовні скорочення.

Говоріння

Усне мовлення (діалогічне та монологічне) являє собою виконання системи мовленнєвих дій від елементарних висловлювань до вирішення комунікативних ситуацій, наближених до реального спілкування.

Вступник повинен розуміти іноземну мову в обсязі тематики, засвоєної у закладі вищої освіти, правильно відповідати на запитання до прочитаного тексту й вести бесіду в межах тем, визначених навчальною програмою, використовуючи при цьому репліки, що становлять запитання-відповіді, репліки-запрошення та репліки-відповіді, які виражають згоду або незгоду чи вимагають уточнення. Лаконічно і послідовно викласти свої думки відповідно до запропонованої ситуації в межах передбаченої програмою тематики і засвоєного лексико-граматичного матеріалу. Обсяг висловлювання складає 16–20 речень граматично правильно оформлених.

Аудіювання

Аудіювання передбачає сприймання мови іншої особи при безпосередньому спілкуванні (до 7% незнайомих слів), адекватну реакцію на почуте під час розмови.

Вступник повинен розуміти англійську мову на слух при довжині фраз 7–8 слів. Розуміння матеріалу перевіряється за допомогою запитань до тексту, переказу англійською або українською мовою (залежно від рівня володіння англійською мовою).

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

2.1. Англійська мова

Морфологія

Артикль. Означений, неозначений, його значення та вживання. Відсутність артикля. Вживання артикля з власними назвами, назвами абстрактних понять та речовин.

Іменник. Однина та множина іменників. Відмінки іменників: загальний та присвійний. Функції іменника в реченні

Прикметник. Ступені порівняння прикметників.

Числівник. Кількісні та порядкові. Прості та десяткові дроби, дати, відсотки.

Займенник. Особові, зворотні, присвійні, вказівні, питальні, неозначені, заперечні. Об'єктний відмінок особових займенників. Абсолютна форма присвійних займенників.

Дієслово. Особові та неособові форми дієслова. Смислові, допоміжні і напівдопоміжні дієслова. Основні форми дієслова і правила їх утворення. Значення і вживання дієслів: to be, to have. Модальні дієслова: can, may, must, should, would. Правильні та неправильні дієслова. Три форми дієслова. Активний стан дієслова. Часи групи Simple (Indefinite): Present, Past, Future. Утворення, вживання, переклад. Показники часу.

Часи групи Continuous (Present, Past, Future). Утворення, вживання, переклад. Ознаки часу. Способи вираження майбутнього часу (to be going to, Present, Future Simple, Present Continuous).

Часи групи Perfect (Present, Past, Future). Утворення, вживання, переклад. Показники часу.

Часи групи Perfect Continuous (Present, Past, Future). Утворення, вживання, переклад. Ознаки часу.

Пасивний стан дієслів. Утворення, вживання, переклад.

Наказовий спосіб.

Узгодження часів. Пряма та непряма мова.

Інфінітив. Інфінітивні комплекси.

Дієприкметник. Дієприкметникові комплекси.

Герундій і віддієслівний іменник. Комплекси з герундієм.

Герундій та дієприкметник I. Основні відмінності.

Сполучники, прийменники. Основні випадки вживання. Сталі вирази з прийменниками.

Прислівник. Ступені порівняння прислівників.

Дієприкметник. Часи групи Continuous (Present, Past, Future). Утворення, вживання, переклад. Показники часу.

Словотворення. Утворення слів за допомогою суфіксів і префіксів. Найуживаніші префікси. Утворення слів зміною наголосу. Утворення слів за допомогою конверсії. Утворення слів словоскладанням чи основоскладанням.

Синтаксис

Структура англійського речення. Речення: розповідні, питальні, наказові, окличні. Прості: поширені, непоширені. Складні: складносурядні, складнопідрядні.

Головні члени речення: іменник, займенник, числівник, інфінітив, герундій.

Присудок: простий дієслівний, складений іменний, складений дієслівний.

Другорядні члени речення: додаток (прямий, непрямий, прийменниковий), обставини (обставина місця, обставина часу, обставина способу дії, обставина причини, обставина мети), означення (прикметник, іменник у присвійному відмінку, іменник у загальному відмінку, присвійний займенник, числівник, дієприкметник теперішнього і минулого часу, інфінітив).

Типи підрядних речень: підметове, предикативне, означальне, місця, часу, причини, мети, способу дії, умовне, наслідкове.

Умовні речення: реальні умовні речення Conditional I (if...), нереальні умовні речення (Conditional II), нереальні умовні речення, що стосуються минулого (Conditional III).

Питальні речення: загальні запитання; спеціальні запитання; запитання до різних членів речення (до підмета і його означення, до присудка, до іменної частини присудка, до прямого додатка, до прийменникового додатка, до означення додатка, до обставини); альтернативні запитання, роз'єднувальні запитання.

2.2. Німецька мова

Морфологія

Артикль. Означений, неозначений, нульовий артикль, його значення та вживання. Вживання артикля з власними назвами, назвами абстрактних понять та речовин.

Іменник. Рід іменників. Однина та множина іменників. Відмінки іменників. Типи відмінювання іменників. Функції іменника у реченні

Прикметник. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння прикметників.

Числівник. Кількісні та порядкові. Прості та десяткові дробы, дати, відсотки.

Займенник. Особові, зворотні, присвійні, вказівні, питальні, відносні, неозначені, заперечні, взаємні. Відмінювання займенників.

Дієслово. Основні форми дієслова і правила їх утворення. Значення і вживання дієслів: sein, haben, werden. Модальні дієслова: können, dürfen, müssen, sollen, wollen, mögen. Правильні та неправильні дієслова. Три форми дієслова. Partizip II. Активний стан дієслова. Часи дієслова: утворення, вживання, переклад. Пасивний стан дієслів: утворення, вживання, переклад. Наказовий спосіб. Інфінітив. Інфінітивні комплекси.

Дієприкметник. Дієприкметникові комплекси.

Сполучники, прийменники. Основні випадки вживання. Сталі вирази з прийменниками.

Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Вживання прислівників. Займенникові прислівники: питальні, вказівні.

Словотворення. Утворення слів за допомогою суфіксів і префіксів. Найбільш уживані префікси. Утворення слів складанням слів або їхніх основ.

Синтаксис

Структура німецького речення. Речення: розповідні, питальні, наказові, окличні. Прості: поширені, непоширені. Складні: складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові.

Головні члени речення: іменник, займенник, числівник, інфінітив. Присудок: простий дієслівний, складений іменний, складений дієслівний.

Другорядні члени речення: **додаток** (прямий, непрямий, прийменниковий), **обставини** (обставина місця, обставина часу, обставина способу дії, обставина причини, обставина мети), **означення:** прикметник, іменник у присвійному відмінку, іменник у загальному відмінку, присвійний займенник, числівник, дієприкметник теперішнього і минулого часу, інфінітив.

Типи підрядних речень: підметове, предикативне, означальне, місця, часу, причини, мети, способу дії, умовне, наслідкове.

Питальні речення: загальні запитання; спеціальні запитання; запитання до різних членів речення (до підмета і його означення, до присудка, до іменної частини присудка, до прямого додатка, до прийменникового додатка, до означення додатка, до обставини); альтернативні запитання.

2.3. Французька мова

Морфологія

Іменник (Le Nom). Граматичні категорії іменника. Рід іменників. Число іменників. Функції іменника у реченні.

Артикль (L'Article). Неозначений артикль (форми, вживання). Означений артикль (форми, вживання). Частковий артикль (форми, вживання). Відсутність артикля. Артикль і прийменник “de”. Вживання артикля з власними іменами.

Прикметник (L'Adjectif). Рід прикметників. Число прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників. Місце прикметників. Займенникові прикметники (вказівні, присвійні, питальні). Неозначені прикметники.

Прислівник (L'Adverbe). Групи прислівників за значенням. Прислівники з суфіксом –ment. Ступені порівняння прислівників. Місце прислівників.

Числівник (Les Noms de nombre). Кількісні числівники. Порядкові числівники. Прості та десяткові дробі, дати, відсотки.

Займенник (Le Pronom.) Різні види займенників: Особові займенники. Придієслівні особові займенники. Незалежні особові займенники. Зворотний займенник “se”. Адвербіальні займенники “en” та “y”. Вказівні займенники. Присвійні займенники. Питальні займенники. Відносні займенники que, qui, dont. Неозначені займенники.

Дієслово (Le Verbe). Типи відмінювання французьких дієслів. Активний та пасивний стан. Заперечна форма дієслова. Безособовий зворот il y a. Безособова форма дієслова. Займенникові дієслова. Утворення та вживання часових форм. Індикатив. Часи дійсного способу: futur immédiat, passé immédiat, passe composé, imparfait, futur simple, plus-que-parfait. Умовний спосіб: Conditionnel. Наказовий спосіб. Узгодження часів. Неособові форми дієслова (інфінітив, дієприкметник теперішнього та минулого часу, Gérondif). Subjonctif: Утворення subjonctif présent. Вживання subjonctif у підрядних реченнях.

Прийменник (La préposition). Різні види прийменників.

Синтаксис

Порядок слів у французькому реченні. Типи речень залежно від мети висловлювання. Типи речень залежно від будови. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Типи питальних речень (загальні, спеціальні, альтернативні, розділові). Типи підрядних речень: підметове, предикативне, означальне, місця, часу, причини, мети, способу дії, умовне, наслідкове. Пряма та непряма мова.

3. СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА, НІМЕЦЬКА, ФРАНЦУЗЬКА)

3.1. Структура білета

Вступне випробування проводиться у формі бесіди іноземною мовою із зазначеної в білеті теми за професійним спрямуванням. Оскільки для майбутніх магістрів важливо вміти коректно вести та підтримувати обговорення (дискусію) певних наукових чи професійних проблем, дане завдання спрямоване на перевірку сформованості навичок і вмінь комунікативної компетенції вступників.

У підрозділі 3.3 подано орієнтовну тематику для проведення усної співбесіди англійською, німецькою і французькою мовами.

Об'єкт контролю: рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції вступників.

Форма контролю: монологічне мовлення та індивідуальна усна співбесіда з перевіркою правильності оформлення думки, мовленнєвої реакції, характеру паузації, ситуативності висловлювань.

3.2. Критерії оцінювання відповідей вступників

Оцінювання говоріння (бесіди).

Оцінюється з урахуванням адекватності відповіді поставленому комунікативному завданню та нормам сучасного усного іншомовного мовлення. Оцінюється мовленнєва поведінка вступників:

- виконання завдання: організація того, що і як сказано, з огляду на кількість, якість, відповідність та чіткість інформації;
- використання: точність та доречність використання мовних засобів; лексичний і граматичний діапазон;
- логічна послідовність, обсяг та відповідність мовленнєвій діяльності вступника;
- вимова: здатність студента продукувати розбірливі висловлювання.
- спілкування: здатність вступника брати активну участь у бесіді, обмін репліками та підтримання інтеракції (ініціювання розмови та реагування належним чином).

3.3. Зразки тем для бесіди

АНГЛІЙСЬКА МОВА

1. Cognitive processes and behaviour.
2. Psychological impact of trauma and PTSD.
3. Formation of social roles and attitudes.
4. Individual and collective identity.
5. Stress and coping mechanisms.
6. Evolution of human consciousness.
7. Psychology of resilience.
8. Temperament and character.
9. Psychology of crowd behaviour.
10. Psychology of conflict.
11. Psychological impact of war.
12. Decision-making in groups.
13. The psyche and its functions.
14. Skill and competency development.
15. Socialization and personality development.
16. Psychological aspects of leadership.
17. Moral development and ethics.

18. Impact of social norms on behaviour.
19. Communication barriers.
20. Crime and deviant behaviour.
21. Psychological foundations of human activities.
22. Personality and individual differences.
23. Motivation and self-control.
24. Juvenile delinquency and rehabilitation.
25. Problem of drug addiction in Ukraine and abroad.
26. Emotion and will in human behaviour.
27. Psychological effects of aging.
28. Mental health and well-being.
29. Psychological aspects of cybersecurity.
30. Psychology of interpersonal relationships.

HИМЕЦЬКА МОБА

1. Rechtsverhältnisse im Familienrecht.
2. Schuldenfähigkeit im Strafrecht.
3. Rechtsfähigkeit. Natürliche und juristische Personen.
4. Arbeitsrecht im internationalen Vergleich.
5. Verfassung als zentrales Rechtsdokument. Ukrainische Verfassung.
6. Das Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland.
7. Geistiges Eigentum und Sacheigentum: Gemeinsamkeiten und Unterschiede.
8. Rechtsanwaltschaft: Berufsfeld, Aufgabenbereich.
9. Gericht als ein Organ der Rechtsprechung. Gerichtssystem im Deutschland.
10. Gericht als ein Organ der Rechtsprechung. Gerichtssystem in der Ukraine.
11. Wahlenrecht: Rechtliche Grundlagen.
12. Rechtsberatung: Tätigkeitsfeld, Bedeutung in der Gesellschaft.
13. Staatlicher Aufbau und politisches System der Ukraine.
14. Staatlicher Aufbau und politisches System der Bundesrepublik Deutschland.
15. Die Beziehungen zwischen der Ukraine und der BRD.
16. Gründung der Vereinten Nationen.
17. Aufgaben und Ziele der Vereinten Nationen.
18. Der Erhalt von internationalem Frieden und Sicherheit durch die Vereinten Nationen.

19. Umsetzung der humanitären Hilfe durch die Vereinten Nationen.
20. Einhaltung des Völkerrechts.
21. Deutsche Gesellschaft für die Vereinten Nationen.
22. Drogenprobleme im internationalen Vergleich.
23. Familienrecht und Familienschutz in der Ukraine und im Deutschland.
24. Das Verbrechen. Klassifikation der Verbrechen.
25. Grundrechte und Pflichten der Menschen.
26. Zivilrecht.
27. Grundrechte und Menschenrechte: Regelung in einzelnen Staaten.
28. Rechtsfähigkeit. Natürliche und juristische Personen.
29. Schuldunfähigkeit im Strafrecht.
30. Arbeitsrecht in der Ukraine.
31. Die gesetzgebende Gewalt. Bedeutung und Aufgaben.
32. Die richterliche Gewalt. Bedeutung und Aufgaben.
33. Juristenausbildung in der Ukraine. Arbeitsperspektiven.

ФРАНЦУЗСЬКА МОБА

1. Le régime politique de l'Ukraine (le pouvoir législatif et exécutif).
2. L'organisation judiciaire de la France.
3. La milice ukrainienne, son organisation et ses devoirs.
4. La classification des infractions.
5. La lutte contre le trafic de drogues.
6. La science politique.
7. L'Interpol comme organisation internationale et intergouvernementale de la police criminelle.
8. Les derniers événements en Ukraine et en France.
9. L'Organisation des Nations unies.
10. L'organisation du système judiciaire de l'Ukraine.
11. La police nationale de la France.
12. La milice ukrainienne, son organisation et ses devoirs.
13. La formation des cadres pour la milice ukrainienne. L'Académie nationale de l'Intérieur d'Ukraine.
14. Le pouvoir politique.
15. Le pouvoir législatif.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Англійська мова.

Підручники та навчальні посібники:

1. Англійська мова для психологів : навч. посіб. для курсантів та студ. II курсу денної форми навчання / Г. В. Проценко, Т. І. Томах ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2009. 204 с.
2. Англійська мова для психологів. English for Psychologists. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навчаються за спеціальністю «Психологія» / С. І. Одарчук, Н. А. Одарчук. К.: МАУП, 2006. 200 с.
3. Англійська мова спеціального вжитку в Україні (ESP): Допроєктне дослідження / Британська Рада в Україні / Н. Астаніна, Г. Бакаєва, І. Беляєва. К.: Ленвіт. 2004. 124 с.
4. Англійська мова. Тренажер для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання [Текст] : за чинною програмою ЗНО: [тести у форматі ЗНО. Зразки бланків для відповідей. Відповіді до тестів] / Ірина Доценко, Оксана Євчук. - Вид. 2-ге, випр. і допов. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 158 с.
5. Англійська мова для юридичних і гуманітарних спеціальностей. Комунікативний аспект / Під ред. Мисик Л. В. К.: «Атака», 2006. 367 с.
6. Волкова О. Ю., Погожих Г. М. Усі розмовні теми. English. Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2008. 608 с.
7. Голіцинський Ю. Б. Граматика: зб. вправ: пер. з рос. 7 видання, виправлене та доповнене. Київ: Арій, 2015. 456 с.
8. Гусак Т. М. Modern English Grammar in Practice. К.: «ІНКООС», 2002. 308 с.
9. Денічева О. І., Білошицька Т. Ю. English for Psychologists. Посібник-практикум. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2017. 53 с.
10. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (Рада з питань співпраці у галузі культури, Комітет освіти, Відділ сучасних мов. - Страсбург). К.: Ленвіт, 2003.
11. Зеленська О. П. Mastering Psychology English: підручник з англійської мови для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» факультетів психології. Київ: Вид-во Європейського університету, 2020. 330 с.
12. Карнаушенко В. В. Посібник з англійської мови для студентів I-II курсів за спеціальностями: психологія, соціальна робота для денної форми навчання / В. В. Карнаушенко, К. О. Сіренко. Х. : Нац. ун-т внутр. справ, 2002. 108 с.
13. Контрольні роботи для підготовки до державної підсумкової атестації з англійської мови. 11 клас [Текст]: аудіювання, читання, письмо, говоріння / уклад.: Алла Марченко, Наталія Лесишин. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 95 с.
14. Кузьо Л. І. English for Specific Purposes: Psychology in Use. Part I (Англійська мова для спеціальних цілей: Психологія у практиці. Частина I): навчальний посібник. Львів, 2018. 88 с.

15. Сорока І. А. Англійська мова для студентів-психологів: навчальний посібник. К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»», 2018. 176 с.
16. Чайковська Л. М., Адамовська Л. М. Англійська мова. Довідник. Тернопіль: «Навчальна книга – Богдан», 2005. 575 с.
17. Aarts B. Modern English Grammar/ Oxford University Press, 2011. 395p.
18. English for students of Sociology = Англійська мова для студентів напряму «Соціологія»: навч. посіб. / Уклад. Л. А. Люлька. К.: МАУП, 2007. 204 с.
19. English. [Text]: a textbook for the eighth form of secondary schools / Oksana Karpyuk = Англійська мова: підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / Оксана Карпюк. Тернопіль: Астон, 2016. 287 p.
20. Evans Virginia. Round-Up. English Grammar Practice. Harlow: Longman, 2002. – # 4. 144 p.
21. Evans Virginia. Round-Up. English Grammar Practice. Harlow: Longman, 2002. – # 5. 144 p.
22. John Eastwood. Oxford Practice Grammar / Oxford University Press, 2000. 432 p.
23. Huddleston R., Pullum G. Cambridge Grammar of the English Language/ Cambridge University Press, 2008. 1723p.
24. Luke Prodromou. Grammar and Vocabulary for First Certificate. Longman, 2001. 319 p.
25. Michael Swan, Catherine Walter. How English Works. A Grammar Practice Book / Oxford University Press. 2002. 358 p.
26. Oxford Dictionary of Psychology. (3 ed.). Andrew M. Colman. Oxford University Press, 2009.
27. Smith Barry. D. Psychology: science and understanding. Boston; New York; St. Louis; San Francisco etc.: McGraw-Hill, 1998. 700 p

Німецька мова.

Підручники та навчальні посібники:

1. Гребінник Л. В., Петько Л. В., Ніколаєнко В. В. Німецька мова для вступників до магістратури зі спеціальностей 8.040301 «Політологія», 8.060101 «Правознавство»: навч. посібник для викладачів та студентів ВНЗ / за редакцією В. І. Гончарова. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. 156 с.
2. Гребінник Л. В., Петько Л. В., Ніколаєнко В. В. Німецька мова для вступників до магістратури зі спеціальностей 8.040201 «Соціологія», 8.050201 «Менеджмент організацій»: навч. посібник для викладачів та студентів ВНЗ / за редакцією В. І. Гончарова. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 138 с.
3. Євгененко Д.А., Білоус О.М., Гуменюк О.О. та ін. Практична граматики німецької мови. Навч. посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи та завдання. 2-е видання, випр. та доповн. Вінниця: НОВА КНИГА, 2002. 334 с.
4. Івіна Л. В. Німецька мова для юристів. Дніпропетровськ.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2006. 110 с.
5. Німецька мова для початківців / Н. Ф. Кудіна, Т. О. Феклістова. Вінниця: Нова книга, 2008. 520 с.

6. Німецько-український словник юридичних термінів. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2017. 576 с.
7. Новітній німецько-український та українсько-німецький словник. К.: Промінь, 2011. 960с.
8. Романюк О. І. Німецька мова для працівників правоохоронних органів. – Київ, 1998. 239 с.
9. Романюк О. І. Німецька мова. Посібник з навчання реферуванню юридичної літератури. Київ, 1998. 69 с.
10. Українсько-німецький/ німецько-український словник юридичних термінів / Коломоєць Т. О., Іваненко С. В. Запоріжжя: «Гельветика», 2018. 326 с.
11. Andresen, U. Woyke, W.: Handbuch zur politischen Systems der Bundesrepublik Deutschland, Opladen, Verlag Lesken und Budrich., 1993.
12. Avenarius H., Die Rechtsordnung der Bundesrepublik Deutschland, Bundeszentrale für die politische Bildung, Bonn, 2002.
13. Deutsch als zweites Fach [Text] : lehrwerk / N. W. Romanowa. Cherson: Ailant, 2016. 189 p. - Назва дод. тит. арк. : Німецька мова як друга фахова / Н. В. Романова. Текст нім. мовою. Бібліогр.: с. 186-189.
14. Drechsler, H./Hiligen W./Neumann F.: Gesellschaft und Staat Lexikon der Politik, Baden-Baden, 1984.
15. Gottstein-Schramm B., Kalender S., Specht F. Grammatik-ganz klar!: Übungsgrammatik A1-B1/ Hueber Verlag, 2011.
16. Greifelds, C.: Rechtswörterbuch, 17 Auflage, München, Verlag C.H. Beck, 2002.
17. Isensee, J./ Kirchhof, P.: (Hg.), Handbuch des Strafrecht, Band I, II, 1997 Heidelberg, Verlag C.F. Müller.
18. Kettler H.S., Wörterbuch des Rechts- und Wirtschaftssprache, Band I, II, Verlag C.H. Beck, München, 2006.
19. Manssen G., Allgemeines Verwaltungsrecht, Verlag Recht und Wirtschaft, 2004.

Французька мова.

Підручники та навчальні посібники:

1. Великий французько-український / українсько-французький словник 430000 слів із транскрипцією /Т. Бусел. Київ: Перун, 2016. 1072 с.
2. Крючков Г. Г., Мамотенко М. П. Прискорений курс французької мови. К., 2007. 383 с.
3. Опацький С. Є. Français. Niveau débutant. К., Ірпінь: «Перун», 2005. 310 с.
4. Сімонок В. П. Французька мова. Харків: Вид-во «Право», 2004. 221 с.
5. Шидловська А. В. Французька мова для правоохоронців. Київ, 2012. 240 с.
6. 1000 thèmes parlés en français. Київ: вид-во «Ранок», 2005. 559 с.
7. Dictionnaire Le Robert maxi. le Robert, 2017. 1600 p.
8. Français [Text]: méthode de français pour la 8-e classe des établissements d'enseignement général / Nadiia Tchumak, Tetiana Kryvocheeva = Французька мова : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / [Н. П. Чумак, Т. В. Кривошеєва]. Харків : Фоліо, 2016. 240 p.

9. Grammaire progressive du Français: nouvelle édition /Niveau intermédiaire.- Cle International, 2003. 271 p.
10. Soignet Michel: Le Français juridique. Livret d'activités – Hachette, 2003. 128 p.

2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Теоретико-методологічні засади психології.

Загальне поняття про психологію. Етапи становлення психології: наука про душу, наука про свідомість, наука про поведінку. Галузі психології. Завдання психології. Предмет психології: психічна діяльність людини і тварини. Провідні принципи психологічної науки: принцип детермінізму, принцип розвитку психіки, принцип єдності свідомості та діяльності, принцип особистісного підходу. Методи психології. Основні категорії загальної психології: свідомість, особистість, діяльність. Психіка та її основні функції. Розвиток та виникнення людської психіки. Специфічні особливості психічного відображення. Психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки.

Тема 2. Психологія особистості.

Особистість в психології. Індивід. Особистість. Індивідуальність. Прояв індивідуальності в темпераменті, здібностях, характері, якостях пізнавальних процесів, стилі діяльності. Психологічна та соціальна сутність особистості. Структура особистості. Співвідношення біологічного та соціального в структурі особистості. Активність та спрямованість. Форми спрямованості особистості: інтереси, переконання, схильності, світогляд, ідеали, установки, потяги. Теорії особистості у психоаналізі, функціоналізмі, біхевіоризмі, когнітивній і гуманістичній психології. Темперамент і провідні особливості нервової системи людини. Характер як сукупність стійких індивідуальних особливостей людини. Значення характеру в діяльності та поведінці людини. Вплив середовища і виховання на формування характеру. Здібності як індивідуальні особливості людини, від яких залежить успішне виконання різних видів діяльності. Біологічні та соціально обумовлені здібності. Задатки як біологічні передумови розвитку здібностей. Рівні розвитку здібностей: обдарованість, талант, геніальність. Репродуктивні та творчі здібності. Загальні та спеціальні здібності.

Тема 3. Психологія діяльності.

Діяльність як прояв цілеспрямованої психічної активності. Взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємообумовленість між рухами, діями, діяльністю. Мета і мотиви діяльності. Універсальна модель структури діяльності: потреби, мотив, мета діяльності; засоби її досягнення; рішення; виконання прийнятого рішення; оцінка; фіксація отриманих результатів. Поняття про навички. Процес формування навичок. Поняття про уміння. Роль знань та індивідуальних здібностей у формуванні умінь. Ігрова діяльність, її характерні особливості. Поняття про навчальну діяльність, її види та особливості. Трудова діяльність, її види, специфіка.

Тема 4. Пізнавальна сфера особистості.

Відчуття як відображення окремих якостей предметів при їх безпосередньому впливі на органи чуття. Контактні та дистантні відчуття. Екстероцептивні, інтероцептивні та пропріоцептивні відчуття. Зорові, слухові, нюхові, смакові, тактильні, кінестетичні відчуття тощо; їх характеристика та особливості. Загальні закономірності відчуттів: чутливість, її виміри; адаптація, взаємодія, сенсibiliзація, контраст, синестезія. Сприймання як відображення якостей предметів у цілому при їх безпосередньому впливі на органи чуття. Роль аперцепції у сприйманні. Послідовність перцептивних актів, які включенні в процес сприймання. Розвиток сприймання. Властивості сприймання: предметність, вибірковість, цілісність, константність, категоріальність, структурність. Сприймання простору, часу, руху, соціальне сприймання. Увага як психічний процес, стан та властивість особистості. Властивості уваги: стійкість, концентрація, перебіг, розподіл, обсяг. Види уваги та їх характеристика: мимовільна, довільна і післядовільна; зовнішня та внутрішня; безпосередня та опосередкована. Поняття про пам'ять як про збереження і відтворення попереднього досвіду. Види пам'яті: образна, словесно-логічна, рухова, емоційна; довільна і мимовільна. Методи і способи розвитку короткотривалої та довготривалої пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті. Довільне та мимовільне запам'ятовування. Поняття про мислення як про опосередковане та узагальнене пізнання оточуючого світу. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстракція, узагальнення, конкретизація. Мислення у формі понять, суджень, умовиводів. Різновиди мислення: наочно-дійове; наочно-образне; словесно-логічне. Уява як психічний пізнавальний процес. Активна та пасивна уява. Прийоми створення нових образів та їх характеристика: аглютинація, аналогія, гіперболізація, акцентування, типізація.

Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості.

Емоції та почуття, їх суттєві ознаки та відмінності Роль емоцій і почуттів у життєдіяльності людей. Функції та різновиди емоцій. Почуття, їх соціальна природа. Види вищих почуттів: моральні, інтелектуальні, естетичні, праксичні. Різновиди почуттів за характером їх впливу на діяльність: стенічні та астенічні. Настрій як вияв позитивної або негативної емоції протягом певного проміжку часу. Конфлікт, стрес, фрустрація, афект. Стан фрустрації за спрямованістю. Пристрасть як стійке емоційне ставлення людини до певного об'єкта. Поняття про волю. Функції волі. Зовнішні та внутрішні прояви волі. Значення волі в житті людини, в організації та регуляції поведінки і діяльності. Довільні вольові дії. Зв'язок волі з мотивацією особистості, наявність потягів, бажань, мети щодо виконання діяльності. Різновиди та етапи вольових актів. Вольові якості особистості.

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади соціальної психології

Соціальна психологія як наука. Взаємодія між людьми та її психологічне відображення як основа предмету соціальної психології. Предмет соціальної психології.

Соціальна психологія та інші галузі психологічних знань (загальна, вікова, педагогічна, юридична психологія тощо).

Основні завдання соціальної психології у сучасному суспільстві. Загальна характеристика методів соціальної психології.

Історія розвитку соціально-психологічної теорії. Виникнення та становлення соціальної психології як науки. Експериментальний етап у розвитку соціальної психології. Основні теоретичні парадигми сучасної західної соціальної психології. Розвиток соціальної психології у Радянському Союзі і в Україні.

Тема 2. Проблема особистості в соціальній психології

Основні теоретичні напрямки дослідження процесу соціалізації особистості. Соціалізація особистості: поняття, інститути та механізми. Формування самосвідомості в процесі соціалізації. Значення групових та суспільних норм.

Соціально-психологічна структура особистості. Сутність та структура соціальної установки. Емоційний, когнітивний та поведінковий компоненти соціальних установок.

Механізми соціальної регуляції поведінки особистості. Ціннісні орієнтації, спрямованість, позиції особистості.

Чинники, що впливають на формування соціальних установок. Мотиви соціальної поведінки. Моделі просоціальної мотивації.

Тема 3. Проблема малої групи в соціальній психології.

Поняття малої групи в соціальній психології. Класифікація малих груп: первинні та вторинні, формальні та неформальні групи, групи членства та референтні групи. Структура малих соціальних груп.

Динамічні процеси в малій групі. Поняття та процеси групової динаміки. Механізми групової динаміки. Утворення малої групи. Розвиток малої групи. Групові цілі. Індивідуальні та групові рішення.

Лідерство і керівництво в малих групах. Поняття лідерства та керівництва в соціальній психології. Основні психологічні концепції лідерства. Типологія лідерства. Характеристика авторитарного, демократичного та ліберального стилів лідерства.

Нормативна поведінка в групі. Поняття про групові норми. Функції групових норм. Стійкість індивіда до дії нормативного впливу. Конформізм та конформність. Фактори, що впливають на конформну поведінку. Типи конформної поведінки: внутрішнє й зовнішнє підпорядкування.

Концепція референтних груп особистості. Комунікативна структура малої групи. Позиції центральні та периферичні.

Соціально-психологічна характеристика соціальних організацій (колективів). Поняття, ознаки, види соціальних організацій. Колектив як різновид соціальної організації. Психологічна структура колективу. Характеристика основних соціально-психологічних явищ, спрямованих на інтеграцію колективу (колективні проблеми, інтереси, цілі, настрої, традиції, звичаї та ін.). Статусно-рольові характеристики особистості. Поведінка особистості та соціальна напруженість.

Соціально-психологічні явища, які призводять до диференціації колективів (конкуренція, мікрогрупи та ін.). Соціально-психологічний клімат колективу. Проблема згуртованості колективу, психологічної сумісності його членів.

Тема 4. Психологічні особливості великих соціальних груп. Психологія натовпу.

Методологічні засади психологічного вивчення великих соціальних груп. Класифікація соціально-психологічних спільнот. Поняття та психологічні ознаки великих соціальних груп.

Структура великої соціальної групи. Психічний склад великої соціальної групи. Соціальний характер. Соціальні звичаї, традиції, спосіб життя. Психологія суспільної думки.

Поняття масової поведінки. Основні різновиди масової стихійної поведінки. Чинники, що детермінують виникнення масової стихійної поведінки.

Типологія натовпу та соціально-психологічні особливості окремих його різновидів. Сутність агресивного натовпу, закономірності його функціонування. Склад агресивного натовпу та основні етапи його формування. Психологічна характеристика учасників натовпу.

Тема 5. Соціальна психологія спілкування

Психологічна сутність та структура спілкування. Спілкування як обмін інформацією, як комунікативний процес. Вербальна комунікація. Засоби комунікації. Поняття та характеристика невербальних засобів спілкування. Паралінгвістичні та екстралінгвістичні системи знаків. Просторово-часова система організації комунікативного процесу. Бар'єри спілкування.

Інтерактивна сторона спілкування: спілкування як обмін діями, як взаємодія. Компоненти процесу взаємодії. Види взаємодії.

Перцептивна сторона спілкування: спілкування як взаєморозуміння та взаємопізнання людей. Роль міжособистісного сприйняття в процесі спілкування. Функції, психологічні механізми, ефекти соціальної перцепції. Інтерпретація причин поведінки іншої людини – явище каузальної атрибуції. Вид та форми атрибуції.

Психологічні засоби впливу в процесі спілкування (переконання, зараження, навіювання, наслідування та ін.).

Соціально-психологічна характеристика конфліктів. Конфлікт як соціально-психологічний феномен. Поняття конфлікту. Різновиди та функції конфліктів.

Соціально-психологічна структура конфлікту. Динаміка конфлікту: латентна, демонстративна, батальна та завершальна фази. Стратегії поведінки в конфліктній ситуації.

Загальний зміст управління конфліктом: прогнозування, запобігання, стимулювання, регулювання та вирішення. Діагностика конфліктів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александров Д.О. Теоретичні основи соціальної взаємодії. Підручник. К., 2019. 260 с.
2. Берлач, А. І. Конфліктологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова. К. : Університет “Україна”, 2017. 204 с.
3. Білінська О.О., Черпак М.В. Феномен лідерства у зарубіжній та вітчизняній психології. Актуальні проблеми психології. 2016. Т. 10, С. 36-47.
4. Борисюк О. М., Лепех О. М. Психологічні аспекти формування уяви у дітей дошкільного віку. Науковий вісник Львівського університету внутрішніх справ Серія психологічні науки. 2018. Випуск 1, С. 3-13
5. Бугерко Я.М. Вплив ціннісних орієнтацій на професійний розвиток фахівців соціогуманітарного профілю. *Журнал сучасної психології*. 2024. № 1. С. 15-22. doi: <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2024-1>
6. Буняк Н.А. Загальна психологія: лекції. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 300 с.
7. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. / М. Й. Варій. 5- те вид., виправл. і доповн. Л. : Априорі, 2016. Т. 1. 382 с.
8. Варій М. Й. Психологія особистості: посібник. Київ: Сварог, 2023. 592 с.
9. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 398 с.
10. Гончарова Г.О., Ларіонов С.О. Система ставлень особистості: теоретичні аспекти дослідження. Право і безпека. 2017, №. 1, С.130–134.
11. Горбань Г.О. Теоретичний аналіз дефініцій феномену «лідерський потенціал» особистості. *Журнал сучасної психології*. 2024. № 1. С. 23-34. doi: <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2024-1>
12. Грабовська С.К., Бабенко В.В., Островська К.О. Діагностика стабільності організації: опитувальник «стан справ в організації» // Актуальні проблеми психології. 2016. Т. 10, С. 69-81.
13. Грандт В.В. Емоційний інтелект як чинник посттравматичного зростання особистості в юнацькому віці. *Журнал сучасної психології*. 2024. № 1. С. 35-43. doi: <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2024-1>
14. Григор'єва Я.Г. Конструювання сенсу життя в контексті постнекласичної психології. Актуальні проблеми психології. 2016. Т. 10, С. 101-109.
15. Губенко І. Я., Карнацька О. С., Шевченко О. Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування. Київ: ВСВ «Медицина», 2021. 312 с.
16. Гуменюк Г.В. Саморозвиток як ціннісно-сміслова детермінанта професійного становлення людини. Актуальні проблеми психології. 2016. Т. 10, С. 110-120.
17. Данилюк І.В. Психологічні чинники вибору стратегії акультурації в юнацькому віці. Актуальні проблеми психології. Загальна психологія. Етнічна психологія. Історична психологія. 2016. Т. 9., С. 157-166.

18. Данилюк І.В., Шиковець С.О. Психологічні особливості ментальності представників регіональних спільнот України. Актуальні проблеми психології. 2016. Т. 10, С. 120–130.
19. Доброштан Н., Куліш О. Вікові особливості у дослідженнях видів і процесів пам'яті. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2020. Випуск 7, С. 37-44
20. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
21. Дуткевич Т. В. Загальна психологія : теоретичний курс : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Д.Г. Зволейко, 2015. 431 с.
22. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність / Іван Данилюк, Антон Курапов, Ілья Ягіяєв. К.: АртЕк, 2019. 432 с.
23. Євдокімова О. О. Історія психології: навчальний посібник. Вид. 2-ге, допов. Харків: Харків. нац. у-т внут. справ, 2020. 320 с.
24. Загальна психологія з практикумом: методичні вказівки до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 053 Психологія /Укладач Б. В. Барчі.–Мукачево: МДУ, 2019. 39с.
25. Загальна психологія. Методичний посібник. К.: ПП «Дірект Лайн», 2019. – Частина 1. 72 с.
26. Загальна психологія: підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін.. Київ: Каравела, 2019. 464 с.
27. Загальна психологія: хрестоматія: навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Волинська, З. В. Огороднійчук та ін. К.: Каравела, 2007. 640 с.
28. Зубіашвілі І. Монетарна культура сучасного суспільства: соціально-психологічний аспект. Актуальні проблеми психології. 2016. Т. 10, С. 145-161.
29. Ільєнко М.М. Зоопсихологія з елементами порівняльної психології: Навчальний посібник. Вид. 2-ге доп. і перероб. К.: 2017. 208 с.
30. Кабашнюк В.О., Гаврилькевич В.К. Психофізіологія: навчальний посібник. – Львів: «Новий світ-2000», 2018. 200 с.
31. Кальницька Ю. Історія соціальної психології в Україні: друга половина ХІХ – початок ХХ століття: хрестоматія. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 264 с.
32. Калюжна Є. М. Теоретико-методологічні проблеми психології: навчальний посібник. Київ: ІПК ДСЗУ, 2019. 136 с.
33. Канівець Т.М. Інженерна психологія: навчальний посібник. Чернівці, Чернівецький національний університет, 2016. 144 с.
34. Кацавець Р. С. Психологія особистості: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2021. 134 с.
35. Кириленко Т.С., Юрчинська Г.К. Самопізнання особистості в аспекті професійного та духовного вигорання. Актуальні проблеми психології. Загальна психологія. Етнічна психологія. Історична психологія. 2016. Т. 9., С. 267-277.

36. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2016. 393 с.
37. Ковальчук З.Я. Вплив стилю педагогічної взаємодії на ефективність керівництва та способи вирішення конфліктних ситуацій. Актуальні проблеми психології. 2016. Т. 10, С. 208-216.
38. Козлова О.А. Соціальна психологія особистості та спілкування : практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія» / О.А. Козлова. Харків : НТУ «ХП», 2017. 172 с.
39. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с.
40. Кордунова Н.О., Потапчук Л.В. Теоретичний аналіз проблеми становлення особистісної зрілості у студентському віці // Актуальні проблеми психології. 2016. Т. 10, С. 217-225.
41. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020
42. Кузнєцов М.А., Заїка Є.В. Психологія уяви: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ, 2013. 151 с.
43. Курова А.В. Крюкова М.А. Загальна психологія: навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА». Вступ до спеціальності) / А.В. Курова, М.А. Крюкова. Одеса: Фенікс, 2019. 53 с.
44. Личик О. Я., Крук С. Л., Гаврилькевич В. К. Теоретичний огляд проблеми розвитку довготривалої пам'яті у дітей молодшого шкільного віку. Молодий вчений. 2021. № 11 (99). С. 262-267.
45. Лубкович І. М. Соціальна психологія масової комунікації [Текст] : підруч. для студ. ф-тів та від-нь журналістики / І. М. Лубкович ; рец.: І. Михайлин, В. Демченко, Т. Бондаренко. Л. : ПАІС, 2013. 251 с.
46. М'ясоїд П. А. Загальна психологія. К.: Вища школа, 2001. 487 с.
47. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. К.: Центр учбової літератури, 2008. 272 с.
48. Максименко С.Д., Клименко В.В., Толстоухов А.В. Психологічні механізми зародження, становлення та здійснення особистості. – К.: Вид-во Європейського університету, 2010. 152 с.
49. Менегетті А. Психологія лідера. К.: Видавництво НФ «Антонио Менегетті», 2019. 342 с.
50. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посібник / О. Л. Туриніна. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 206 с.
51. Москаленко В.В. Соціальна психологія. К.: ЦУЛ, 2008. 624 с.
52. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. К. Ліра-К., 2020. 564 с.
53. Москалець В. П. Загальна психологія. [текст]: підручник. / В. П. Москалець. К. Ліра-К., 2020. 564 с.

54. Оптимізація групової взаємодії в малих групах: посібник / П. П. Горностай, Л. Г. Чорна, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка, Г. В. Циганенко; за наук. ред.. П. П. Горностая. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 126 с.
55. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. / Л.Е. Орбан-Лембрик. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. К.: Либідь, 2020. 448 с.
56. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – К. : Талком, 2018. 580 с.
57. Основи соціальної психології: навчально-методичний посібник / О.А.Даценко. Кривий Ріг, 2018. 143 с.
58. Панасенко Н.М., Войтович М.В. Психологічні особливості подолання особистістю життєвих криз. Актуальні проблеми психології. 2016. Т. 5, С. 126-135.
59. Подшивалкіна В.І. Соціально-психологічний практикум / В. І. Подшивалкіна, К. Г. Дементьєва. К. : КНТ, 2015. 104 с.
60. Полищук В. Соціальна психологія. К.: Університетська книга, 2019. 217 с.
61. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: навч. Посібник, 4-те вид., випр. і доп. Київ: Каравела, 2020. 418 с.
62. Психологія діяльності людини: рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. Запоріжжя : НБ НУ«Запорізька політехніка», 2019. 36 с.
63. Психологія міжгрупової взаємодії: історичний і територіальний виміри: монографія [Л. Г. Чорна, П. П. Горностай, В. М. Поліщук, В. І. Вус, Н. В. Дишлова, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка, А. А. Мельниченко] / за наук. ред. Л. Г. Чорної. К. : Кропивницький : ІМЕКС-ЛТД, 2024. 194 с.
64. Психологія натовпу й управління ним при виконанні службово-бойових завдань: навч. посібник / І. І. Приходько, О. В. Тімченко, С. Т. Полторака та ін. Харків: НА НГУ, 2015. 250 с.
65. Психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб. / О.В. Іванова, Л.М. Москалюк, С.І. Корсун. – К.: Центр учбової літератури, 2017. 184 с.
66. Романенко Ю.В. Сучасні психотехнології. Навчальний посібник. К., ДУІКТ, 2008. 72 с.
67. Савчин М. Загальна психологія. К.: ВЦ Академія, 2020. 344 с.
68. Савчин М.В. Загальна психологія. Навчальний посібник. 4-те видання Київ : ВЦ «Академія», 2024. 352 с.
69. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
70. Слюсаревський М. М., Хазратова Н. В. Психологія груп: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 164 с.
71. Смирнова О.О. Соціально-психологічні умови розвитку комунікативної компетентності студентів у полікультурному освітньому просторі вищого навчального закладу. Автореферат дисертації на здобуття н/с

к. психол.н. (19.00.05 – соціальна психологія, психологія соціальної роботи). Сєверодонецьк, 2018.

72. Соціальна психологія / М. Слюсаревський, Н. Хазратова. Львів: Львівська політехніка, 2019. 352 с.

73. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

74. Соціальна психологія : посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик. К. Вип. 42 (45) / Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. - Київ : Талком, 2018.

75. Соціальна психологія: навчальний посібник / Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. К.: Каравела, 2016. 296 с.

76. Сулятицький І. В.. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Соціальна психологія» / Львівський національний університет імені Івана Франка, кафедра корекційної педагогіки та інклюзії. Л., 2016. 56 с.

77. Татенко В. Методологія суб'єктивно-вчинкового підходу: соціально-психологічний вимір: монографія. – К.: Міленіум, 2017. 184 с.

78. Теоретичні напрями соціальної психології: навч. посібник / М. М. Слюсаревський, Н. В. Хазратова. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 104 с.

79. Титаренко Д. М., Титаренко О. О. Конфліктологія: навчальний посібник. Київ: Дакор, 2021. 278 с.

80. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2006. 328 с.

81. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. – Харків: «Контраст», 2019. 116 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

Загальна психологія

1. Психологія як наука про психіку.
2. Основні підходи до визначення історичних етапів розвитку психологічної науки.
3. Психіка та її основні функції.
4. Специфічні особливості психічного відображення.
5. Предмет психології.
6. Основні галузі сучасної психології.
7. Розвиток психологічної думки в Україні.
8. Зв'язок психології з іншими науковими галузями.
9. Основні напрями психології.
10. Етапи становлення психології: наука про душу, наука про свідомість, наука про поведінку.
11. Основні функції методології у психології.
12. Провідні принципи психологічної науки.
13. Методи психології.
14. Провідні категорії загальної психології: свідомість, особистість, діяльність.
15. Структура психіки: психічні процеси, стани, властивості.
16. Поняття про несвідомі та підсвідомі психічні явища.
17. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки.
18. Функції та ознаки свідомості.
19. Виникнення та розвиток людської психіки.
20. Людина, індивід, особистість, індивідуальність.
21. Особистість: визначення та ознаки.
22. Прояв індивідуальності в темпераменті, здібностях, характері, якостях пізнавальних процесів, стилі діяльності.
23. Теорія ієрархії потреб А. Маслоу.
24. Структура особистості.
25. Співвідношення біологічного та соціального в структурі особистості.
26. Становлення і розвиток особистості.
27. Фізіологічний компонент емоційного реагування.
28. Активність та спрямованість. Форми спрямованості особистості: інтереси, переконання, схильності, світогляд, ідеали, установки, потяги.
29. Характеристика індивідуально-типологічних властивостей особистості (темперамент).
30. Типи темпераментів.
31. Темперамент і провідні особливості нервової системи людини: сила, урівноваженість та рухливість.
32. Поняття про характер. Класифікація рис характеру.
33. Значення характеру в діяльності та поведінці людини.
34. Вплив середовища і виховання на формування характеру.
35. Поняття здібностей.

36. Задатки як біологічні передумови розвитку здібностей.
37. Загальні та спеціальні здібності, їх співвідношення.
38. Біологічні та соціально обумовлені здібності.
39. Рівні розвитку здібностей: обдарованість, талант, геніальність.
40. Репродуктивні та творчі здібності.
41. Досвід особистості (знання, уміння, навички, звички).
42. Операції та дії.
43. Мета і мотиви діяльності.
44. Поняття про навички. Процес формування навичок.
45. Вправність як рівень розвитку навичок.
46. Поняття про уміння. Роль знань та індивідуальних здібностей у формуванні умінь.
47. Спрямованість особистості.
48. Потреби і мотиви. Мотивація особистості.
49. Роль і функції емоцій у керуванні поведінкою та діяльністю людей.
50. Діяльність та її структура.
51. Взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємообумовленість між рухами, діями, діяльністю.
52. Основні види діяльності.
53. Ігрова діяльність, її характерні особливості.
54. Поняття про навчальну діяльність, її види та особливості.
55. Трудова діяльність, її види, специфіка.
56. Взаємозв'язок між ігровою, навчальною та трудовою діяльністю.
57. Відчуття та їх загальна характеристика.
58. Види відчуттів.
59. Загальні закономірності та властивості відчуттів.
60. Поняття про сприймання. Роль апперцепції у сприйманні.
61. Загальні властивості сприймання.
62. Види сприймання та їх характеристика.
63. Закономірності пам'яті.
64. Поняття про пам'ять як про збереження і відтворення попереднього досвіду.
65. Види пам'яті та їх характеристика.
66. Поняття та властивості уваги.
67. Увага як психічний процес, стан або властивість особистості.
68. Властивості уваги.
69. Види уваги та їх характеристика.
70. Поняття про мислення як про опосередковане та узагальнене пізнання оточуючого світу.
71. Види та форми мислення.
72. Логічні операції мислення.
73. Мислення у формі понять, суджень, умовиводів.
74. Мисленнєві операції та характеристики мислення.
75. Поняття та види уяви.
76. Особливість уяви, її порівняння з іншими психічними процесами.

77. Зв'язок уяви зі сприйняттям, пам'яттю, мисленням.
78. Прийоми створення нових образів та їх характеристика.
79. Поняття про емоції та почуття, їх суттєві ознаки та відмінності.
80. Роль емоцій і почуттів у життєдіяльності людини.
81. Види вищих почуттів: моральні, інтелектуальні, естетичні, праксичні.
82. Різновиди почуттів за характером їх впливу на діяльність: сенічні та астенічні.
83. Функції емоцій та почуттів.
84. Види та характеристика емоцій.
85. Характеристика конфліктних емоційних станів.
86. Настрій як вияв позитивної або негативної емоції протягом певного проміжку часу.
87. Пристрасть як стійке емоційне ставлення людини до певного об'єкта.
88. Фрустрація як зростання емоційної напруги при перешкодах на шляху до задоволення потреб чи бажань.
89. Поняття про волю та її функції.
90. Види та основні етапи вольових дій.
91. Зовнішні та внутрішні прояви волі.
92. Довільні вольові дії.
93. Зв'язок волі з мотивацією особистості, наявністю потягів, бажань, мети щодо виконання діяльності.
94. Класифікація основних вольових якостей особистості.
95. Різновиди вольових актів.

Соціальна психологія

1. Предмет та завдання соціальної психології.
2. Основні категорії соціальної психології.
3. Етапи розвитку соціальної психології.
4. Експериментальний етап розвитку соціальної психології.
5. Експериментально-прикладний етап розвитку соціальної психології.
6. Методологія вивчення соціально-психологічних явищ.
7. Класифікація та характеристика методів соціальної психології.
8. Методологічні засади соціально-психологічного дослідження.
9. Основні методи емпіричного дослідження в соціальній психології.
10. Додаткові соціально-психологічні методи.
11. Метод спостереження в соціальній психології.
12. Метод соціально-психологічного експерименту.
13. Метод опитування в соціальній психології.
14. Основні теоретичні напрями сучасної соціальної психології.
15. Соціометрична структура. Соціометричний статус особистості в групі.
16. Розвиток соціальної психології в Україні.
17. Характеристика об'єктів соціальної психології.
18. Соціалізація особистості: поняття, інститути та механізми.
19. Соціально-психологічна структура особистості.
20. Соціальні ролі та соціальні установки особистості.

21. Емоційний, когнітивний та поведінковий компоненти соціальних установок.
22. Механізми соціальної регуляції поведінки особистості.
23. Деформація соціальних відносин як джерело девіантної поведінки.
24. Види девіантної поведінки. Взаємозв'язок соціальної психології з соціологією, етикою, демографією.
25. Чинники, що впливають на формування соціальних установок.
26. Соціально-психологічна структура особистості.
27. Статус особистості як показник становища у групі.
28. Соціальна роль як реалізація статусу і позиції особистості.
29. Соціально-психологічна сутність установки.
30. Вплив соціально-психологічних чинників на соціалізацію особистості.
31. Групові норми і нормативна поведінка.
32. Поняття малої групи в соціальній психології.
33. Основні підходи до вивчення малої соціальної групи.
34. Класифікація малих соціальних груп.
35. Історія досліджень малої соціальної групи.
36. Структура малих соціальних груп.
37. Поняття про види групових структур.
38. Соціометрична структура. Соціометричний статус особистості в групі.
39. Поняття та процеси групової динаміки.
40. Механізми групової динаміки.
41. Групові норми та нормоутворення.
42. Поняття соціального контролю.
43. Феномен групового тиску. Конформізм та конформність.
44. Вплив меншості на групу.
45. Проблема згуртованості групи. Міжособистісна сумісність.
46. Поняття лідерства та керівництва в соціальній психології.
47. Лідерство і керівництво в малих групах.
48. Основні психологічні концепції лідерства.
49. Типологія лідерства.
50. Стилi лідерства.
51. Організація та методика прикладного соціально-психологічного дослідження. Етапи підготовки та проведення дослідження.
52. Колектив як різновид соціальної організації.
53. Психологічна структура колективу.
54. Характеристика основних соціально-психологічних явищ, спрямованих на інтеграцію колективу.
55. Соціально-психологічний клімат колективу.
56. Поняття та психологічні ознаки великих соціальних груп.
57. Поняття масових форм вияву активності.
58. Класифікація масовидної поведінки.
59. Масовидні явища.
60. Різновиди натовпів, їх характеристика.
61. Соціально-психологічні чинники виникнення та формування натовпу.

62. Індивідуально-психологічні чинники формування натовпу.
63. Етапи формування та розвитку натовпу.
64. Механізми консолідації та розвитку натовпів.
65. Особистість і натовп, їх взаємодія.
66. Паніка як соціально-психологічний феномен.
67. Чутки як соціально-психологічний феномен.
68. Експресивний натовп.
69. Агресивний натовп: виникнення та динаміка.
70. Закономірності динаміки психіки людини в натовпі.
71. Соціально-психологічний склад натовпу.
72. Поняття спілкування в соціальній психології.
73. Функції та засоби спілкування.
74. Вербальні та невербальні засоби спілкування.
75. Механізми та бар'єри спілкування.
76. Поняття комунікації та її види.
77. Поняття соціальної перцепції.
78. Спілкування як взаємодія.
79. Візуальна психодіагностика: поняття та механізми.
80. Міжособистісний простір та візуальний контакт.
81. Конформізм та конформність. Фактори, що впливають на конформну поведінку. Типи конформної поведінки: внутрішнє й зовнішнє підпорядкування.
82. Механізми взаємопорозуміння.
83. Поняття та механізми психологічного впливу.
84. Конфлікт як соціально-психологічний феномен.
85. Основні різновиди конфліктів та їх характеристика.
86. Соціально-психологічна структура конфлікту.
87. Діагностика конфліктів.
88. Динаміка конфлікту.
89. Стратегії поведінки в конфліктній ситуації.
90. Управління конфліктом: прогнозування, профілактика, вирішення.